

Harrison Stetler

Frankrikes nya folkfront har ett regeringsprogram

Ur *Jacobin*, 15 juni 2024

Nyvalet i Frankrike tros allmänt öka möjligheterna för yttersta högern runt Marine Le Pen. Men vänsterpartiernas *Nouveau Front Populaire* [Nya folkfronten] har goda möjligheter att hindra henne – och man har presenterat ett radikalt program för att stärka Frankrikes skamfilade demokrati.

Nya Folkfronten har officiellt fötts. På torsdagskvällen slöt de fyra största vänsterkrafterna i Frankrike en omfattande allians i syfte att besegra Marine Le Pens *Rassemblement National* [Nationell samling] i det kommande nyvalet och lägga grunden till en annan sorts regering.

La France Insoumise [LFI, Det okuvliga Frankrike]¹, socialistpartiet, kommunistpartiet och de Gröna kommer att gå fram i ett gemensamt block i landets 577 valkretsar i första omgången av parlamentsvalet den 30 juni. Envetna motsättningar inom vänstern gjorde en sådan överenskommelse omöjlig inför Europavalet den 9 juni då Jordan Bardellas *Rassemblement National* blev klart större än någon av sina rivaler. Extremhögerens seger fick president Emmanuel Macron att samma kväll till de flestas förvåning upplösa nationalförsamlingen.

Den 14 juni samlades ledarna för vänsterpartierna i ett konferenscenter nära nationalförsamlingen för att i närmare detalj utarbeta det 150 punkters ”lagstiftningskontrakt” som utgör alliansens politiska plattform. ”Vi tänker regera för att ändra folks tillvaro”, sade de Grönas ordförande Marine Tondelier när hon och de övriga ledarna för vänsteralliansen stod vid mikrofonerna efteråt. De presenterade huvudlinjerna i ett regeringsprogram som bl a går ut på höjd minimilön, investeringar i offentlig service, upphävande av Macrons pensionsreform från 2023 och satsningar på ”ekologisk planering”.

Med uppenbar risk för en extremhöger-regering handlar den Nya Folkfronten inte bara om en pakt för att vänsterpartierna ska kunna överleva. Ledarna för den lovar att arbeta nära sociala rörelser och organisationer för att skapa en varaktig koalition mot yttersta högern. Efter uttalandena från partiernas högsta ledningar framträdde också en facklig representant för [landsorganisationen] *Confédération Générale du Travail* (CGT) vid den nyligen nedläggningsdrabbade biltillverkaren Stellantis [ford Peugeot] i utkanterna av Paris på podiet och uttalade sitt ”fulla stöd” till alliansen. Sedan hyllad också ledaren för *Greenpeace France* Folkfrontens program som ”ett led i kampen för att förändra samhället” och lovade att hålla den under sträng uppsikt.

Efter NUPES

Den ofta djupt söndrade franska vänstern var tvungen att bemästra en rad hinder för att komma fram till överenskommelsen. Nya Folkfronten är i stort en ny variant av den NUPES-allians [Folkets nya ekologiska och sociala union] som bildades inför parlamentsvalet i juni 2022 och som lyckades hindra Macron från att få egen majoritet i nationalförsamlingen. Men denna instabila pakt splittrades definitivt efter Hamas attacker den 7 oktober och Israels invasion av Gazaremsan. Att dessa krafter nu på en vecka lyckats enas efter att hätskt ha bekämpat varandra under kampanjen inför Europavalet blev en överraskning för många – troligen även för president Macron som bl a räknade med att kunna utnyttja vänsterns splittring när han utlyste nyvalet.

¹ *La France Insoumise* är ett vänsterparti som grundades 2016 av Jean-Luc Mélenchon inför presidentvalet 2017, där Mélenchon fick nära 20% av rösterna i första valomgången. I parlamentsvalet 2022 ingick partiet i valalliansen Folkets nya ekologiska och sociala union (NUPES),

Europavalet den 9 juni riskerade att ytterligare infektera relationerna mellan det centervänster-inriktade socialistpartiet och *La France Insoumise* (LFI), som var den dominerande kraften inom NUPES och den största vänstergruppen i det nu upplösta parlamentet. Socialistpartiet hade fått ny energi av Europavalet (man ökade från 6 procent 2019 till 14 procent – och blev större än LFI), då man tycktes på väg att marginalisera LFI (med 10 procent, visserligen en ökning jämför med Europavalet 2019 [drygt 6%], men en nedgång från parlamentsvalet 2022 [nära 14%]). Raphaël Glucksmann, förstanamn på socialistpartiets lista i Europavalet, förklarade hetlevrat att det nu rådde en ”ny styrkebalans” i samma stund som ledarna för vänsterpartierna samlats för att försöka nå fram till en överenskommelse.

Förhandlingarna om alliansen avbröts också ett tag, främst på grund av oenighet om fördelningen av olika valkretsar men också på grund av stora motsättningar om alliansens program. I första omgången av parlamentsvalet den 30 juni kommer LFI att representera alliansen i 229 valkretsar, socialistpartiet i 175, de Gröna i 92 och kommunistpartiet i 50. Detta innebär en lätt omfördelning till nackdel för *La France Insoumise* och i huvudsak till fördel för socialistpartiet.

Andra motsättningar rörde huruvida man i valplattformen skulle beteckna Hamas som ”en terroristorganisation”, samt om kriget i Ukraina. LFI:s reaktion på 7 oktober var vad som direkt fick socialistpartiet att lämna NUPES-alliansen i höstas.

Men sådana motsättningar kunde bara skylta över något uppenbart: utan enighet skulle den franska vänstern vara chanslös i det oväntade nyvalet och sannolikt öka risken för en seger för *Rassemblement National*. I Paris och andra städer samlades tusentals varje kväll med krav på att vänstern skulle enas. Den 15 juni demonstrerade hundratusentals i den första protestdagen mot *Rassemblement National*. Och nu har de ett politiskt program att samlas kring.

De första dagarna

Även om det ”lagstiftande kontrakt” som Nya Folkfronten lägger fram innehåller en del förändringar jämfört med NUPES plattform från 2022, innebär det ett brett program för demokratiska reformer. Vänsterns plan är indelad i tre faser. De första fjorton dagarna kommer en vänsterregering att vidta en del ”akuta” åtgärder som att omedelbart höja minimilönen till 1 600 euro i månaden efter skatt, frysa priserna på basvaror och elräkningar, investera i billiga bostäder och avvisa EU:s regler om budgetunderskott – utan att ändå säga något om man kommer att följa LFI:s tidigare mantra om ”olydnad” mot EU-fördragen.

De nästa hundra dagarna skulle lägga grunden för ”en kursändring” med fem lagförslag som skulle skydda köpkraften, satsningar på utbildning, hälsovård, ”ekologisk planering” och ”göra slut på miljardärernas privilegier”. Månaderna efteråt – betecknade som ”omvandlingens tid” – väntar stora förstärkningar av offentlig service, ”rätten till bostad”, grön industriomställning, reformer av polis- och rättsväsendet, samt konstitutionella förändringar som skulle leda till bildande av en ”Sjätte republik” för att ersätta det nu närmast monarkistiska presidentstyret.

Vänsterns ”lagstiftande kontrakt” skulle innebära ett klart brott med vad som varit ledmotivet under Macrons sju år vid makten: attacker på välfärdssystemet, nedmontering av offentlig service och överföring av ekonomisk makt till de rikaste. En ny vänsterregering skulle upphäva Macrons försämringar av arbetslöshetsförsäkringen, där en ny fas var planerad att införas denna sommar. Vänsterplanen talar om löneökningar för offentligt anställda och gratis skolmåltider från och med september. Under de första fjorton dagarna kommer Macrons höjning av pensionsåldern från 62 år till 64 att upphävas. Däremot verkar programmet inte innehålla LFI:s löften om att återgå till en pensionsålder vid 60 år.

Vänstern planerar att återgå till tidigare skattepolitik och göra slut på Macronerans gåvor till de rika och storkapitalet. Alliansen kräver återinförande av förmögenhetsskatten, som Macron ersatt med en lägre och mindre progressiv skatt. Vidare tänker man återinföra ”exitskatten” för den som för ut sin förmögenhet utomlands samt skärpa beskattningen av kapital. I ett läge då företag som oljebolaget *Total* rakat in enorma profiter under den energikris som uppstått efter pandemin kräver alliansen också en ny skatt på ”superprofiter”.

Om Folkfronten vinner valet skulle det innebära den största politiska förändringen av hållningen till konflikten Israel-Palestina i något västland sedan den 7 oktober. Avtalet kräver omedelbart eldupphör i Israels krig i Gaza tillsammans med frigivning av all israelisk gisslan i Gaza och palestinska politiska fångar i israeliska fängelser. För att sätta press på Israel kräver man ett vapenembargo och att EU:s associeringsavtal med Israel upphör. Samtidigt som man kallar Hamas attacker den 7 oktober för ”terrorism” skulle en vänsterregering arbeta för sanktioner mot Benjamin Netanyahus regering och arbeta för att förverkliga potentiella domar från Internationella brottmålsdomstolen mot företrädare för Israel, inklusive Israels nuvarande regeringschef. En vänsterregering skulle verka för en tvåstatslösning på Israel-Palestina konflikten och ”omedelbart erkänna” den palestinska staten.

På det utrikespolitiska området är alliansen för ”villkorslöst stöd till det ukrainska folkets suveränitet och frihet samt garantier för full integritet för landets gränser”. Man kommer att fortsätta vapenleveranserna, verka för att annullera Ukrainas utlandsskuld och för att beslagta ryska oligarkers tillgångar i Frankrike.

Skräckhistorier

De närmaste veckorna kommer Nya Folkfronten och dess ”lagstiftningskontrakt” med säkerhet att utsättas för oräkneliga förtalskampanjer. Macrons bundsförvanter och politiska kommentatorer kommer att berätta skräckhistorier om att Frankrike är på väg att lämna EU eller att en finansiell kris står för dörren. I Israel-Palestina konflikten kommer det att heta att antisemitismen är på väg att bli officiell politik. Mittenpolitiker kommer att stöna om att vänsteralliansen i grunden bara är en mask som *La France Insoumise* döljer sig bakom och att en röst på den är lika farligt som en röst på Le Pen.

Mycket tyder på att Nya Folkfronten är på väg att bli *Rassemblement National*² huvudmotståndare. Opinionsmätningarna verkar se det som sannolikt. Men mer än att bara vara en reaktion på Le Pen för man fram en detaljerad och långtgående plan för en ny sorts regering.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

[Europavalet 2024 - Yttersta vänstern splittrad och marginaliserad](#) (2024)

[David Broder: Europavalet – Mitten-högern på väg att samsas med yttersta högern](#) (juni 2024)

Svensk press om situationen i Frankrike:

[Valet i Frankrike: ”Macron är en pajas”](#) och [Valrörelsen i Frankrike fortsätter att överraska](#) (*Aftonbladet*)

[Vänstern enas inför hotet från extremhögern](#) och [Frankrike visar varför passion inte alltid är så sextigt](#) – om oredan i högerpartiet Republikanerna. (*DN*)

² Det högerextrema *Rassemblement National* (RN, Nationell samling), som tidigare hette Front National, grundades av Jean-Marie Le Pen. Vid Europaparlamentsvalet 2014 blev RN det största franska partiet med nära 25% av rösterna. 2024 växte det ytterligare till drygt 31%.